

Артеменко Л.П., Сытник Т.В.

Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОЦЕССА УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ ПРИ ВНЕДРЕНИИ НОВЕЙШИХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация

Исследование в статье посвящено на определение общих теоретических особенностей аспектов управления рисками при внедрении новейших информационных технологий и особое внимание уделено формированию путей совершенствования этого процесса, учитывая его специфику. Определены ключевые особенности рисков, возникающих при внедрении новейших информационных технологий. Предложенный вариант схемы повышения эффективности исследуемого процесса. Предложены методы выявления рисков, целесообразно использовать при внедрении новейших информационных технологий. Также в статье сформирована общая модель сочетания механизмов анализа риска при внедрении новейших информационных технологий.

Ключевые слова: риски, информационные технологии (ИТ), информация, управление, исследования, оптимизация, совершенствование, инновации, предприятие.

Artemenko L.P., Sytnyk T.V.

National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»

IMPROVEMENT OF THE RISK MANAGEMENT DURING THE INTRODUCTION OF THE LATEST INFORMATION TECHNOLOGIES

Summary

Research in the article is devoted to the determination of the general characteristics and theoretical aspects of risk management in case of introduction of the latest information technologies. Special attention is paid to formatting the ways of improving this process. The article researches the key features of the risks that take place in case of introduction of the new information technologies. The scheme of improving the efficiency of this process is suggested. It is expedient to use the proposed methods of risks management in case of introducing the latest information technologies. The research represented the general model of combination of the mechanisms of risk analysis in the implementation of new information technologies.

Keywords: risks, information technology (IT), information management, research, optimization, improvement, innovation, enterprise.

УДК 349.42:061.1ЄС

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Бабич М.М.

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ «Університет «Україна»

Розглянуто нормативно-правове поле регулювання продовольчої безпеки в країнах Європейського Союзу. Визначено три основні взаємодоповнюючих рівні законодавчої діяльності з реалізації права на харчування на національному рівні. Проведено порівняльний аналіз законодавчих ініціатив країн-членів ЄС. Узагальнено Законодавчі ініціативи країн-членів ЄС відносно права на харчування. Систематизовано Законодавчі ініціативи країн-членів ЄС відносно права на харчування за чотирма рівнями: загальні закони про продовольчу безпеку, законодавство з питань безпеки харчових продуктів і харчування, закони федерального значення і галузеві закони.

Ключові слова: право на харчування, Європейський Союз, продовольча безпека, законодавство, міжнародне право.

Постановка проблеми. Заява про те, що продовження глобального голоду є неприйнятним і що люди мають право не страждати від голоду і недоїдання була прийнята і проголошена у багатьох міжнародних документах і прийнята до впровадження більшістю міжурядовими установами, серед них Продовольча і сільськогосподарська організація Організації об'єднаних націй (ФАО), Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку (МФСР) і Всесвітньої продовольчої програми (ВПП). У той час як глобальні зусилля з часів Другої світової війни були спрямовані на викоринення голоду та забезпечення продовольчої безпе-

ки у світі, вони не були прийняті в рамках принципів прав людини.

Всесвітній продовольчий саміт 1996 року суттєво змінив це положення. Зміст права на харчування було роз'яснено завдяки роботі Управління Верховного комісара з прав людини (УВКПЛ), Комітету з економічних, Соціальних та культурних прав (КЕСКП) і ФАО. Удосконалені способи впровадження Права були розроблені, зокрема шляхом добровільних керівних принципів на підтримку прогресивної реалізації права на достатнє харчування в контексті національної Продовольчої безпеки. Сьогодні, право кожної особи мати

достатнє харчування розглядається не тільки як моральний імператив з величезними можливостями економічної віддачі, а й як реалізація основної людської потреби.

Право на харчування є юридично обов'язковим для 160 держав-учасників Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права (МПЕСКП), який був прийнятий Генеральною асамблеєю Організації об'єднаних націй (ООН) в 1966 і вступив в силу в 1976 році.

Як і всі права людини, найбільшою проблемою щодо права на харчування є пошук найбільш ефективних шляхів його реалізації – тобто, як це право може бути реалізоване з найвищим ефектом на національному рівні і як державні органи мають нести відповідальність за їх дії чи бездіяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що взаємовідносини України, світового та Європейського співтовариства у сфері охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки в цілому, є предметом розгляду багатьох науковців, зокрема: Ю.С. Шемшученка [1, с. 750-816], М.М. Микієвича, Н.І. Андрусевич, Т.О. Будакової [2], В. Бакулєнка, Д. Безносенка, С. Криворучко та О. Шевченко [3, с. 132-135], О.В. Горської [4, с. 132-135] та інших науковців. Особливу увагу гармонізації екологічного законодавства в Європі приділяє Н.Р. Малишева [5, с. 55, 57, 12-107, 172-178]. Крім того, важливі аспекти забезпечення якості та безпеки продукції сільського господарства розглянуто у працях А.М. Статівки [6], Г. Лященко [7], М.О. Медведєвої [8], М. Олексієнка [9].

Проблеми адаптації українського законодавства до законодавства ЄС розглядає в своїх працях як Н.Р. Малишева, так і І.А. Куровська [10, с. 11] та деякі інші вчені. Питанням контролю якості і безпеки продуктів харчування в ЄС, міжнародного законодавства в галузі харчового ланцюжка і потенціалу України відповідності даним стандартам присвячено працю М.М. Маренича, С.В. Аранчія та Н.С. Марюхи [11].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, не зважаючи на наявність достатньої кількості наукових праць та чисельних економічних досліджень в сфері безпеки харчування, сьогодні спостерігається невідповідність багатьох положень національних правових актів вимогам європейського законодавства, що спричиняє труднощі під час експорту продукції української харчової продукції та гальмує інтеграційні процеси, пов'язані з європейським вибором України. Отже, однією з першочергових вимог при вирішенні питання про можливість входження нових членів до ЄС є наближення національного законодавства до норм європейської спільноти. Для визначення цих можливостей необхідним є глибокий аналіз європейського законодавства з реалізації права на харчування з точки зору можливості запозичення найбільш ефективних його моделей для України.

Мета статті. Головною метою роботи є дослідження, узагальнення та систематизація Законодавчих ініціатив країн-членів ЄС відносно права на харчування.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 2.1 МПЕСКП, кожна держава-учасниця зобов'язана «вжити заходів, індивідуально і в порядку міжнародної допомоги та співробітництва, зокрема в економічній і технічній галузях, в максимальних межах наявних ресурсів, з метою поступового досягнення повного здійснення прав, визначених у цьому пакті усіма належними способами, включаючи, зокрема, вжиття законодавчих заходів». Міжнародне право прав людини формально не зобов'язує держав-учасниць буквально включати положення пакту у національне законодавство.

Залежно від правової та конституційної системи країни, міжнародне положення договору може бути введеним до національного законодавства або шляхом «автоматичного включення», в результаті чого вони мають силу закону, або шляхом «законодавчого включення», в результаті чого умови договору повинні бути реалізовані у національному законодавстві і матимуть обов'язкову дію. В окремих державах ратифікація міжнародних договорів відбувається за допомогою методу трансформації – тобто, шляхом внесення змін до відповідних національних законів, щоб привести їх у відповідність з договором. Деякі країни у даному питанні застосовують змішаний підхід – дуалістично-моністичний (наприклад, Німеччина).

На національному рівні, вибір адекватної правової стратегії для здійснення права на харчування буде залежати від поєднання політики, наявності відповідних установ і правового поля кожної конкретної країни. У деяких країнах, в даний час конституційні положення в поєднанні з існуючим галузевим законодавством, що стосується різних аспектів права на харчування достатньо, щоб забезпечити ефективне здійснення цього права людини для всіх осіб, що зна-

Рис. 1. Система Законодавчих ініціатив країн-членів ЄС відносно права на харчування

Джерело: авторська розробка

ходяться під їх юрисдикцію. В окремих країнах, необхідним є розроблення спеціальну рамкового закону на право на харчування для включення його у відповідні закони, що дозволить підвищити ефективність реалізації даного права. В інших країнах – де завдяки ратифікації прав людини договори автоматично мають силу закону – право на харчування буде застосовуватися безпосередньо на національному рівні і є обов'язковим для органів державної влади та національних судів.

Отже, вибір адекватної правової стратегії є основною задачею правового поля стосовно реалізації права людини на харчування.

Існують три основні взаємодоповнюючих рівні законодавчої діяльності з реалізації право на харчування на національному рівні:

1. Включення права в національну Конституцію. У будь-якій країні, здійснення основних прав і свобод регулюється, насамперед, національною конституцією. Захист прав людини через конститу-

Таблиця 1

Нормативно-правова база регулювання продовольчої безпеки в країнах-членах ЄС, які застосовують загальні Закони про продовольчу безпеку (фрагмент)

Країна-член ЄС	Назва акту, дата прийняття, он-лайн ресурс тексту	Анотація (основні положення)
Естонія	Закон «Про національні запаси» 30.12.1994 р. http://www.legaltext.ee	Закон про національні запаси визначає класи національних запасів та порядок їх адміністрування, регулює відносини, які виникають під час створення, зберігання, поповнення та використання національних запасів і передбачає відповідальність у разі порушення цього Закону. Національні запаси включають продукти харчування. Національними запасами визначається сукупність матеріальних ресурсів і технічних засобів, що забезпечують безпеку і незалежність Естонської Республіки та які використовуються в надзвичайних ситуаціях або під час воєнного стану. Міністерство сільського господарства організовує створення, зберігання, поповнення і управління продуктами харчування, що входять до складу національних запасів.
Нідерланди	Закон «Про накопичення» 29.11.1962 р. www.overheid.nl/net98176.doc	Цей закон передбачає заходи щодо запобігання накопичення товарів, включаючи продукти харчування під час війни, повстання, стихійного лиха і т. д. Закон визначає повноваження Міністра сільського господарства, щоб запобігти надмірному придбанню і зберіганню продукції, згаданої у першій статті Закону. По суті – закон про антимонопольне регулювання у сфері виробництва та розподілу продуктів харчування.
Бельгія	Закон «Про створення бельгійського фонду продовольчої безпеки» 01.01.2010 р. www.just.fgov.be/bel197346.doc	Цей закон скасовує закон від 19 лютого 1999 «Про створення бельгійського фонду виживання». Стаття 2 говорить про створення фонду під назвою «Бельгійський фонд для забезпечення продовольчої безпеки – BFFS» для поліпшення продовольчої безпеки країн, в першу чергу партнерів Бельгії, з високим ризиком продовольчої безпеки, в тому числі найбільш уразливих груп населення. Текст складається з 14 статей, розділених на три секції таким чином: Загальне положення (1); Створення і склад BFFS (2); Цілі BFFS (3).
	Закон «Про міжнародне співробітництво» www.just.fgov.be/bel17541.doc	Стаття 3 говорить, що бельгійським міжнародним пріоритетом є співпраця з метою сталого людського розвитку, боротьби з бідністю, на основі концепції партнерства і поваги критеріїв значимості сталого розвитку. Основний принцип полягає в повазі до захисту або охорони навколишнього середовища. Бельгійський міжнародне співробітництво фокусується на прямому двосторонньому співробітництві в галузі сільського господарства і продовольчої безпеки. Текст формується 11 пунктів.

Джерело: узагальнено автором

Таблиця 2

Нормативно-правова база регулювання продовольчої безпеки в країнах-членах ЄС, які застосовують Закони федерального значення

Країна-член ЄС	Назва акту, дата прийняття, он-лайн ресурс тексту	Анотація (основні положення)
Австрія	Закон «Федеральний конституційний закон стійкості, благополуччя тварин, комплексної охорони навколишнього середовища, забезпечення водою та продовольчого постачання і наукових досліджень» 11.07.2013 р. www.ris.bka.gv.at/aut125712.pdf	Шматок базового законодавства, що встановлює положення, що стосуються принципу стійкості. Зокрема, Закон встановлює, що Австрійська Республіка (Федерація, землі і муніципалітети) прагне до принципу стійкості в цілях захисту тварин, комплексного захисту навколишнього середовища, надання води і продуктів харчування та наукових досліджень. Текст складається з 8 статей.
	Федеральний закон «Про заходи контролю для забезпечення виробництва і постачання їжі» 30.01.1996 р. aut89385.pdf	Закон регулює виробництво продовольства у разі виникнення надзвичайної ситуації. Можна приймати надзвичайні заходи щодо харчових продуктів, питної води, добрив, пестицидів, кормів для тварин, насіння та рослинного матеріалу, забороняється використовувати пшеницю як корм. Закон трактує питання компетенції відповідних органів у разі виникнення надзвичайної ситуації, відповідних комісій та їх членів. Текст складається з 25 статей, розділених на 5 частин.

Джерело: узагальнено автором

Нормативно-правова база регулювання продовольчої безпеки в країнах-членах ЄС та Україні, які застосовують галузеві Закони

Країна-член ЄС	Назва акту, дата прийняття, он-лайн ресурс тексту	Анотація (основні положення)
Литва (країна-член ЄС)	Закон «Про державне регулювання економічних відносин у сільському господарстві» 31.03.1995 р. lit41618.doc	Метою цього закону є регулювання економічних відносин між сільськогосподарськими господарюючими суб'єктами і державними установами, визначення основних державних заходів регулювання цих відносин, щоб сприяти здійсненню аграрної політики та для підтримки балансу сільськогосподарського ринку. Сільськогосподарськими підприємствами вважати фермерів, сільськогосподарські компанії та інші підприємства, річний дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції та виробничих послуг для сільського господарства складає більше 50% загального доходу. Економічні відносини між сільськогосподарськими підприємствами і державними установами регулюються відповідно до порядку, встановленого Урядом Литовської Республіки через: 1) забезпечення скупки сільськогосподарської продукції відповідно до квот; 2) доповнення або продаж частини запасів продовольчих продуктів держави; 3) підтримка інвестицій в сільське господарство; 4) регулювання імпорту та експорту сільськогосподарської продукції та продуктів харчування; 5) контролю якості продукції; 6) обмеження діяльності сільськогосподарських підприємств, які домінують на ринку; 7) сприяння або обмеження виробництва певного виду сільськогосподарської продукції; 8) захист інтересів сільського господарства в рамках дії міжнародних угод.
Словенія (країна-член ЄС)	Закон «Про сільське господарство» 24.05.2008 р. www.pisrs.sislvl101914.htm	Цей закон встановлює цілі аграрної політики і регулює положення, щодо планування сільськогосподарського і сільського розвитку, заходів безпеки харчових продуктів рослинного походження та первинної продукції, якості харчових продуктів на всіх етапах виробництва, переробки і транспортування, захисту прав споживачів. Цей закон передбачає також деталі про маркування сільськогосподарської продукції і продовольства, маркетинг сільськогосподарської продукції та продовольства, збереження біорізноманіття та сільського господарства на фермах. Цілями аграрної політики в Словенії є: стабільне виробництво безпечної продукції, висока якість і більш дешева їжа, а також забезпечення продовольчої безпеки; збереження врегулювання і культивування сільській місцевості і ландшафту; довгострокове збереження родючості земель сільськогосподарського призначення; захист сільськогосподарських земель від забруднення та нерационального використання і вдосконалення ресурсів для сталого виробництва продовольства та ін.

Джерело: узагальнено автором

цію є самою надійною формою правового захисту, оскільки конституція є вищим законом;

2. Прийняття рамкового закону, що стосується права на харчування. У той час як конституційні положення дають пояснення права у широкому розумінні, рамковий закон про право на харчування дає точне визначення обсягу і змісту цього права людини, зобов'язань державної влади та приватних суб'єктів, встановити необхідні інституційні механізми та дати правову основу для підзаконних актів, які необхідно прийняти;

3. Всеосяжний огляд всіх або найбільш відповідних галузевих законів, які впливають на здійснення права на харчування для їх сумісності з цього права.

Порівняльний аналіз законодавчих ініціатив країн-членів ЄС показує, що положення відносно права на харчування включають в:

– загальні закони про продовольчу безпеку (табл. 1). Такими країнами серед країн-членів ЄС є Німеччина, Бельгія, Нідерланди, Естонія;

– законодавство з питань безпеки харчових продуктів і харчування. До таких країн серед членів ЄС відносяться Франція, Італія, Люксембург, Данія, Ірландія, Велика Британія, Греція, Іспанія, Португалія, Фінляндія, Швеція, Кіпр, Чехія, Угорщина, Латвія, Мальта, Польща, Словаччина, Болгарія, Румунія, Хорватія;

– закони федерального значення (табл. 2). Прикладом таких країн серед членів ЄС є Австрія;

– галузеві закони (табл. 3). Такими країнами серед країн-членів ЄС є Литва та Словенія (рис. 1).

Правові рамки, що створюються, представляють перші кроки на шляху до правозахисного підходу

реалізації права відносно продовольчої безпеки, яка повторюється в GC 128 і права на харчування.

Все більше число країн також беруть участь у процесах консультацій відносно прийняття спеціального законодавства з питання про право на харчування. Однак, слід розуміти, що єдиної системи чи підходу відносно правового регулювання забезпечення права на харчування не існує і не має сенсу намагатися його створити штучно, адже кожна країна має свої специфічні історичні, економічні, соціальні, політичні та геополітичні, ментальні та інші особливості, врахування яких дозволить найкращим чином реалізувати право на харчування в межах свого національного правового поля.

Усі нормативно-правові документи країн-членів ЄС відносно реалізації права на харчування враховують основні положення міжнародних документів, які визначають дане питання: Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права та Статут ООН (табл. 4).

Висновки і пропозиції. Ієрархічне перенесення законодавства ЄС в систему вітчизняного неможливе з ряду причин: по-перше, серед актів законодавства ЄС право на харчування не виділяється як окрема галузь, тому навіть просте порівняння за цією складовою неможливе; по-друге, регулювання відносин в ЄС, в основному, здійснюється актами господарського, аграрного, екологічного та ін. прав, що зумовлює необхідність проведення порівняльної оцінки за всіма вказаними видами; по-третє, низький технологічний рівень виробництва та відсутність необхідних інститутів не дозволяють в по-

**Міжнародні документи,
в яких закріплено поступове здійснення права кожного на достатнє харчування**

Стаття та назва документу	Основні положення
Стаття 25 Загальної декларації прав людини	1. Кожна людина має право на такий рівень життя, що включає їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який необхідний для підтримки здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, а також право на забезпечення на випадок безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставини.
Стаття 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права	1. Країни, які беруть участь у цьому Пакті, визнають право кожного на достатній рівень життя для нього і його сім'ї. Держави-учасниці вживають належних заходів для забезпечення здійснення цього права. 2. Країни, які беруть участь у цьому Пакті, визнаючи основне право кожної людини на свободу від голоду, вживають необхідних заходів індивідуально і в порядку міжнародного співробітництва, що включають здійснення конкретних програм.
Стаття 2 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права	1. Країни, які беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються в індивідуальному порядку і в порядку міжнародної допомоги та співробітництва приймати в максимальних межах наявних ресурсів заходів для того, щоб забезпечити поступове повне здійснення визнаних у цьому Пакті прав усіма належними способами, включаючи, зокрема, вжиття законодавчих заходів. 2. Країни, які беруть участь у цьому Пакті, зобов'язуються гарантувати, що права, проголошені в цьому Пакті, здійснюватимуться без якої б то не було дискримінації.
Стаття 55 Статуту ООН	З метою створення умов стабільності і благополуччя, необхідних для мирних і дружніх відносин між націями, заснованих на повазі, принципі рівноправності і самовизначення народів, ООН сприяє: а) підвищенню рівня життя, повної зайнятості населення і умовам економічного і соціального прогресу та розвитку; б) вирішенню міжнародних проблем в економічній та соціальній областях, у сфері охорони здоров'я та подібних проблем; міжнародному співробітництву в галузі культури та освіти; в) загальній повазі і дотриманню прав людини та основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови чи релігії.
Стаття 56 Статуту ООН	Всі члени Організації зобов'язуються вживати спільні і самостійні дії у співробітництві з Організацією для досягнення цілей, зазначених у статті 55.

вному обсязі застосувати європейські стандарти та норми у вітчизняній практиці.

Зважаючи на те, що процес адаптації законодавства України до права ЄС є справою витратною, вважаємо за необхідне: по-перше, застосувати селективний підхід до узгодження відповідного зако-

нодавства, враховуючи сучасні національні інтереси України, її умови та можливості; по-друге, «рухатись на випередження», тобто орієнтуватися на нові, перспективні правові механізми, що нині формуються в країнах ЄС, а не на ті, що є традиційними і піддаються сумніву чи замінюються новими підходами.

Список літератури:

- Шемшученко Ю. С. Міжнародне право навколишнього середовища. Розділ XXII. Екологічне право України. Академічний курс // Під заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: Юридична думка, 2005. – 848 с.
- Європейське право навколишнього середовища: навч. посіб. / Микієвич М. М., Андрусевич Н. І., Будякова Т. О. – Львів: БФ «Екоправо-Львів», 2004. – 256 с.
- Бакуленко В. Виявлення комплексу проблем державного управління процесами європейської і євроатлантичної інтеграції України / Бакуленко В., Безносенко Д., Криворучко С., Шевченко О. // Вісник Національної академії державного управління. – 2006. – № 1.
- Горська О. В. Проблеми АПК України в контексті європейської інтеграції України / О. В. Горська // Економіка АПК. – 2003. – № 1.
- Малишева Н. Р. Гармонізація екологічного законодавства в Європі: дис. у формі наук. доповіді на здобуття наук. ступеня д-ра юрид.наук: спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право». – К., 1996. – 54 с.
- Статівка А. Сільське господарство України та його інтеграція в міжнародні сільськогосподарські й торгівельні організації: проблемні питання. – Право України. – 2003. – № 4.
- Ляшенко Г. Тасіс. Європейський Союз і Республіка Молдова. Реалізація Угоди про партнерство і співробітництво. Порівняльний аналіз. Ветеринарія і охорона здоров'я споживачів / Г. Ляшенко. – Кишинів, 2002. – 60 с.
- Медведева М. О. Міжнародні правові стандарти співробітництва держав у галузі біотехнологій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 «Міжнародне право» / М. О. Медведева. – К., 2005. – 17 с.
- Олексієнко М. Створення механізму сертифікації та контролю стандартів сільськогосподарської продукції відповідно до вимог СОТ-СФС. Аналіз проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про карантин рослин» на предмет його відповідності нормам міжнародного права та права ЄС / М. Олексієнко, Юридичний радник. – К., 2005. – 15 с.
- Куровська І. А. Розв'язання проблем гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу як передумова інтеграції України до європейських співтовариств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 «Міжнародне право» / І. А. Куровська. – К., 2007. – 18 с.
- Маренич М. М. Контроль якості і безпеки продуктів харчування в ЄС. Міжнародне законодавство в галузі харчового ланцюжка і потенціал України відповідності даним стандартам // М. М. Маренич, С. В. Аранчій, Н. С. Марюха [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/search?q>

Бабич Н.Н.

Николаевский межрегиональный институт развития человека ВУЗ «Университет «Украина»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В СТРАНАХ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Аннотация

Рассмотрены нормативно-правовое поле регулирования продовольственной безопасности в странах Европейского Союза и систематизированы Законодательные инициативы стран-членов ЕС в отношении права на питание по четырем уровням: общие законы о продовольственной безопасности, законодательство по вопросам безопасности пищевых продуктов и питания, законы федерального значения и отраслевые законы.

Ключевые слова: право на питание, Европейский Союз, продовольственная безопасность, законодательство, международное право.

Babych M.M.

Mykolaiv Interregional Institute of Human Development
at Open International University of Human Development «Ukraine»

LEGAL REGULATION OF FOOD SECURITY IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

Summary

The legal framework regulating food safety in the European Union. Defined three major complementary levels of legislative implementation of the right to food at the national level. A comparative analysis of legislative initiatives of the Member States. Overview legislative initiatives of the Member States respect the right to food. Systematized legislative initiatives of the Member States respect the right to food in four levels: general laws on food safety legislation on food safety and nutrition, federal laws and sectoral laws.

Keywords: the right to food, the European Union, food safety legislation and international law.

УДК 332.13

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО БАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Балог О.Г.

Одеський національний університет імені І.І. Мечнікова

Ковалевська А.В.

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

В статті обґрунтовано необхідність розробки методичного підходу до формування стратегічного бачення соціально-економічного розвитку регіону. Показано, що на сьогодні якість цілей регіонального розвитку є низькою, розробники регіональних стратегій недостатньо уваги приділяють формуванню ідеологічної бази, яка об'єднує всіх суб'єктів інституційного середовища регіону. Визначено сутність поняття стратегічне бачення і досліджено інструментарій його розробки. Представлений методичний підхід до формування стратегічного бачення соціально-економічного розвитку регіону та визначено зміст і наповнення кожного етапу з його реалізації.

Ключові слова: регіон, суб'єкти інституційного середовища, інтереси, стратегічне бачення, місія, методичний підхід.

Постановка проблеми. Управлінська діяльність за своєю суттю завжди передбачає наявність інтересів, бо це процес, що спрямований на пошук компромісів між об'єктивними можливостями та внутрішніми потребами суб'єкта. Отже процес управління кожною соціально-економічною системою є специфічною діяльністю, що передбачає вплив на складний багатокомпонентний об'єкт. Попередні дослідження авторів показали, кожна регіональна система має велику кількість суб'єктів та гравців, які, з одного боку, є об'єктами впливу, а з іншого – безпосередніми учасниками, що здійснюють цей вплив. Взаємодія всіх суб'єктів інституційного середовища регіональної системи має бути заснована на тому, що вони намагаються реалізувати

власні інтереси з урахуванням найбільшої участі інтересів інших. Саме взаємодія різних самостійних ланцюгів регіональної системи забезпечує можливість розвитку регіону. В той же час, ці ланцюги – самостійні суб'єкти регіональної системи – мають приймати рішення, розв'язання яких задовольнить одразу всіх, і призведе до кінцевого позитивного результату. Саме в цьому і полягає сутність та ключове завдання стратегічного управління – забезпечити гнучкість прийнятих стратегічних рішень на основі узгодження та ранжування інтересів основних суб'єктів системи. Доходимо висновку, що для реалізації своєчасної та адекватної відповідної реакції на зміни в зовнішньому і внутрішньому середовищі необхідним стає стратегічний підхід